

FORENINGEN FOR KØNSFORSKNING

KRAKA-prisen 2011

KRAKA-prisen deles i år mellem to værker, der repræsenterer spændvidden i den aktuelle danske kønsforskning. Det ene er 3-bindsværket *Romantikens forfatterinder* (2009) af Lise Busk-Jensen, der fortsætter og fornyr det klassiske projekt at dokumentere kvinders bidrag til den danske kulturarv, og som kombinerer doktorafhandlingen med den brede fortælling i en dansksproget monografi. Det andet er artiklen *Biotourist Performances. Doing Parenting during the Ultrasound* (2011) af Charlotte Kroløkke, der viser nye veje ved at anvende et kombineret køns- og seksualitetsperspektiv i et komparativt studie af de nye reproduktionsteknologier (Danmark og USA), og som er udgivet i et internationalt fagfællebedømt tidsskrift og derved giver dansk kønsforskning en stemme over for et internationalt fagkollegium.

Romantikens forfatterinder er en litteraturhistorisk afhandling om 76 danske forfatterinder, der er debuteret i perioden mellem 1820-1870, og hvoraf mange ikke tidligere har været kendte. Værket bidrager derved til det dokumentationsprojekt, der har udgjort en rød tråd i kønsforskningen siden 1970'erne. Debatten omkring *Romantikens forfatterinder* har drejet sig om, hvorvidt de beskrevne forfatterskaber giver anledning til en revurdering af den litterære 1800-tals kanon. Lise Busk-Jensen forsøger ikke at svare på det spørgsmål én gang for alle, men peger enkelte ud, som må være et minimum, herunder Thomasine Gyllembourg og Mathilde Fibiger. Værket indstilles ikke mindst i kraft af det omfattende dokumentationsmateriale i bind 3, som vil være en rig kilde for videre forskning, og for de velskrevne analyser i bind 2 med vægt på forholdet mellem liv, værk og samfund. Læseren præsenteres her for Lise Busk-Jensens fortælling om romantik og kvindelitteratur, baseret på et omfattende, livslangt engagement og en imponerende empirisk fylde.

Biotourist Performances. Doing Parenting during the Ultrasound er udgivet i det anerkendte internationale tidsskrift *Text and Performance Quarterly*. Artiklen præsenterer en del af Charlotte Kroløkkes forskning i køn og nye reproduktionsteknologier, her et projekt om den ultralydsscanning. Undersøgelsen er baseret på observation ved 70 ultralydsundersøgelser, samtaler med 70 deltagere, interviews med 10 kvinder efter de havde født samt samtaler med professionelle på to klinikker i henholdsvis Danmark og USA (New Mexico). Charlotte Kroløkke konkluderer efter en yderst velskrevet og vittig indføring i materialet, at de kommende forældre (og øvrige familiemedlemmer, ikke mindst bedsteforældre) ved disse ultralydsundersøgelser indøver 'drejebøger' vedrørende køn, seksualitet, forældreskab/familieskab, der er koreograferet af de professionelle. Der iagttages en række kulturelle forskelle mellem Danmark og USA, men også en forbavsende grad af overensstemmelse i iscenesættelsen af de normer for køn, seksualitet og (kerne)familiedannelse, der indskriver det endnu ufødte liv i en bestemt forventningshorisont og social orden. Artiklen bidrager til at rejse spørgsmålet om de nye reproduktionsteknologiers kulturelle og sociale indlejring, og den opstiller den provokerende tese om "bio-turisme" som en ny form for kolonialisering af såvel kvindekroppen som fosteret.